

- N.B:**
1. **All** questions are **compulsory**.
 2. **Figures** to the **right** indicate **full marks** allotted to the question.
 3. **Working** Notes should form the Part of your answer.
 4. **Calculate Figures** upto **two decimal** points wherever required.

1. a) Select the most appropriate option and rewrite the full sentence. **(Any Eight)**

8

1. Normal loss in process is _____.
 - Controllable
 - Non-controllable
 - Ascertainable
 - None of the above
2. Under Marginal Costing, cost is classified on the basis of _____.
 - Function
 - Behavior
 - Elements
 - None of these
3. A process gives rise incidentally to an item of low value, called as _____.
 - Joint product
 - Scrap
 - By-product
 - Waste
4. In Contract, Cash received is equal to _____.
 - Work certified - retention money
 - Contract price
 - Work certified + work uncertified
 - Contract price - work certified
5. The balance of Finished Goods Ledger Control Account represents _____.
 - Cost of WIP
 - Cost of Goods sold out
 - Cost of Goods remaining unsold
 - None of the above
6. Variance should be stated in _____.
 - Money terms
 - Grade
 - Quantity
 - None of the above
7. _____ is not a batch-level activity.
 - Engineering changes
 - Material handling
 - Equipment Set ups
 - Inspection
8. Retention money is equal to _____.
 - Work certified less work uncertified
 - Contract price less work certified
 - Work certified less payment received by contractor
 - Work certified plus work uncertified
9. In non-integrated cost accounting system WIP ledger balance shows _____.
 - Cost of finished work
 - Cost of unfinished work
 - Cost of material
 - None of the above
10. Activity Based Costing is a _____.
 - Method of costing
 - Method of allocation
 - Technique of costing
 - All of the above

b) State whether the following statements are **True** or **False (Any Seven)** :

7

1. Work certified is valued in terms of contract price.
2. Abnormal loss is controllable.
3. Cost variance is favourable when actual cost is less than standard cost.
4. Sales value of Joint Product is insignificant.
5. Contract costing is a form of process costing.
6. The role of contribution is negligible in fixing prices.
7. Activity Based Costing can only be used to allocate factory overhead.
8. Stores ledger relates to receipt and issue of raw materials.
9. Cost of sales account shows total selling and distribution overheads recovered.
10. Marginal costing is a technique of costing.

2. A company undertook a contract for construction of a large building complex. The construction work commenced on 1st April 2016 and the following data are available for year ended 31st March, 2017.

15

	₹
Contract Price	3,50,00,000
Work Certified	2,00,00,000
Cash Received	1,50,00,000
Materials issued to site	75,00,000
Planning and estimating expenses	10,00,000
Direct wages paid	40,00,000
Materials Returned from site	2,50,000
Plant hire charges	17,50,000
Wages related cost	5,00,000
Site office cost	4,78,000
Sub Contract Charges	1,00,000
Other Indirect expenses incurred	1,00,000
Head office expenses apportioned	3,75,000
Direct expenses incurred	9,02,000
Uncertified work	1,49,000
Architect's Fees	4% on work certified

The Contractor owns a Plant which originally cost ₹ 20,00,000 has been continuously in use in this contract throughout the year. The Residual value of the plant after 5 years of life is expected to be ₹5 Lakhs. Straights line method of depreciation is in use.

As on 31st March, 2017, the direct wages due and payable amounted to ₹ 2,70,000 and the Materials at site were estimated at ₹ 2,00,000.

You are required to prepare :

- a) Contract Account for the year ended 31st March, 2017.

3

- b) Show the calculation of profit to be taken to the Profit and Loss Account for the year.
- c) Show the relevant items in Balance Sheet.

OR

2. Three contracts A, B and C commenced on 1st April 2016, 1st Oct. 2016 and 1st Jan. 2017 respectively were taken by XYZ Ltd. and their accounts on 31st March, 2017 showed the following position. **15**

Particulars		Contract A	Contract B	Contract C
Contract Price	₹	16,00,000	10,80,000	12,00,000
Raw Materials issued	₹	2,88,000	2,32,000	80,000
Wages paid	₹	4,40,000	4,49,600	56,000
General Expenses	₹	16,000	11,200	4,000
Plant Installed	₹	80,000	64,000	48,000
Materials in hand at end of the year	₹	16,000	16,000	8,000
Wages outstanding at end of the year	₹	16,000	16,000	7,200
Work finished but not certified	₹	24,000	32,000	8,400
Cash Received (75% of work certified)	₹	6,00,000	4,80,000	1,08,000

The Plant was installed on the date of commencement of each contract and depreciation is to be taken at 10% p.a.

Prepare Contract accounts for the year ended 31-3-2017.

3. M/s Alka Chem Enterprises provides you the following data for the month of March, 2017 about Process I, II and III. 15

Particulars	Process		
	I	II	III
Basic Raw Materials introduced (Units)	54,000	9,468	10,350
Cost of Basic Raw Material per unit (₹)	5	6	7
Wages (₹)	1,56,000	1,08,000	90,000
Factory Overheads (₹)	91,320	44,622	46,980
Normal loss (% on total number of units input)	6%	5%	4%
Scrap Value per unit (₹)	3	4	5
Output transferred to next process (%)	70%	60%	—
Output sold at the end of the process (%)	30%	40%	100%
Selling price per unit of the output sold at the end of process (₹)	20	26	30

You are required to prepare Process accounts.

OR

3. Shyam Industries Ltd. is manufacturing a product which passes through three consecutive processes, Process I, Process II and Process III. The following figures have been taken from their books for the Month ended 31st March, 2017. 15

Particulars	Process		
	I	II	III
Basic Raw Materials at ₹10 per kg. (kgs.)	25,000	—	—
Output during the month (kgs.)	24,000	23,200	22,250
Process materials (₹)	1,50,000	2,70,000	3,50,000
Direct wages (₹)	1,20,000	1,89,000	2,10,000
Factory overheads (₹)	1,18,000	1,87,080	1,73,120
Normal loss (% on Input)	2%	4%	4%
Scrap value per 100 kgs. (₹)	200	300	500

You are required to prepare Process accounts, Normal loss account, Abnormal Gain account and Abnormal loss account.

5

4. The following balances are extracted from a company's ledger as on 1st April, 2016

15

Particulars	Debit (₹)	Credit (₹)
Stores ledger control account	50,000	
WIP control account	12,000	
Finished stock control account	25,000	
Cost control account		87,000
	87,000	87,000

Transaction for the year 2016-17:

Factory overheads allocated to WIP	11,000
Finished goods at cost	36,000
Raw materials purchased	22,000
Direct wages allocated to WIP	8,000
Raw materials issued to production	16,000
Cost of goods sold	41,000

You are required to prepare :

- 1) Cost ledger control account
- 2) Finished stock control account
- 3) WIP control account
- 4) Stores ledger control account
- 5) Cost of sales account

OR

4. (a) Following information is available in respect of A Ltd. And B Ltd.

8

	A Ltd.(₹)	B Ltd. (₹)
Sales	22,00,000	28,00,000
Variable Cost	17,60,000	21,00,000
Profit	2,40,000	4,00,000

Calculate :

- 1) P/V Ratio of both companies
 - 2) Fixed Cost of both companies
 - 3) Break Even Point of both companies
 - 4) Sales to earn profit of ₹ 4,20,000 by each company
- (b) From the following, Calculate Material Usage Variance, Material Price Variance, Labour Rate Variance and Labour Efficiency Variance.

Standard for 8 Units of Product 'X' :

Material : 28 kgs@ ₹12 per kg.

Labour : 20 hours@₹10 per hour

Actual production 21,000 Units

Actual Material used 74,000 kgs.

Actual Rate ₹11. 80 per kg.

Actual hours worked 55,000

Actual wages paid ₹6,05,000

6

5. (a) What are the advantages of Marginal Costing?
(b) Explain elements of Target Costing.

8

7

OR

5. Write short notes on any three of the following:

15

- a) Life Cycle Costing
 - b) Types of Benchmarkings
 - c) Profit on Incomplete Contract
 - d) Labour Variance
 - e) By-Product
-

(मराठी रुपांतर)

(वेळ : २½ तास)

(एकूण गुण: ७५)

सूचना :

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात
३. उत्तरासाठीचे टाचन उत्तराचा भाग मानला जाईल
४. आवश्यक असेल तेथे अंक दोन दशांशापर्यंत काढा.
५. इंग्रजी भाषेतील प्रश्न प्रमाण मानावे.

१. अ) सर्वात योग्य विकल्पाची निवड करून वाक्ये पुन्हा लिहा. (कोणतेही आठ)

८

१) प्रक्रियेतील सामान्य अपव्यय ----- आहे.

- | | |
|------------------------|--------------------------|
| ● नियंत्रणक्षम | ● अनियंत्रित |
| ● निर्धारण करण्यासारखा | ● वरील पैकी कोणतेही नाही |

२) सिमांत परिव्ययांकनात, परिव्ययाचे वर्गीकरण ----- च्या आधारावर केले जाते.

- | | |
|---------|-----------------------|
| ● कार्य | ● वर्तणुक |
| ● घटक | ● यापैकी कोणतेही नाही |

३) अनुषंगाने कमी किमतीची बाब प्रक्रियेतून उद्भवते त्यास ----- म्हणतात.

- | | |
|-------------------|----------|
| ● संयुक्त उत्पादन | ● भंगार |
| ● उपउत्पादन | ● अपव्यय |

४) कंत्राटात, मिळालेल्या रोख रक्कम ----- च्या समान असते.

- | | |
|--------------------------------|--------------------------------|
| ● प्रमाणित काम - अधिधारण पैसा | ● कंत्राट किंमत |
| ● प्रमाणित काम + अप्रमाणित काम | ● कंत्राट किंमत - प्रमाणित काम |

५) पक्का माल खातेवही नियंत्रण खात्याची शिल्लक ----- दर्शविते.

- | | |
|------------------------------|--------------------------|
| ● चालू परिव्यय | ● माल विक्रीचा परिव्यय |
| ● न विकलेल्या मालाचा परिव्यय | ● वरील पैकी कोणतेही नाही |

६) फरक ----- मध्ये सांगितला जातो.

- | | |
|--------------------|-----------------------|
| ● पैशाच्या संज्ञेत | ● श्रेणी |
| ● प्रमाण | ● यापैकी कोणतेही नाही |

७) -----वस्तू समूदाय पातळीचे कार्य नाही.

- | | |
|--------------------|---------------|
| ● अभियांत्रिकी बदल | ● माल हाताळणी |
| ● साधनांची मांडणी | ● तपासणी |

८

८) अधिधारण पैसा ----- च्या समान असतो.

- प्रमाणित काम वजा अप्रमाणित काम
- कंत्राट किंमत वजा प्रमाणित काम
- प्रमाणित काम वजा कंत्राटदाराला मिळालेले पैसे
- प्रमाणित काम अधिक अप्रमाणित काम

९) विभाजीत लेख्याच्या परिव्यय लेखांकन पद्धतीत चालू खातेवहीतील शिल्लक ----- दर्शविते.

- पूर्ण कामाचे परिव्यय
- अपूर्ण कामाचे परिव्यय
- मालाचा परिव्यय
- यापैकी कोणतेही नाही

१०) कार्यावर आधारीत परिव्ययांकन ----- आहे.

- परिव्ययाची पद्धत
- विभागणीची पद्धत
- परिव्ययाचे तंत्र
- वरील पैकी सर्व

ब) खालील विधाने सत्य किंवा असत्य आहेत ते सांगा (कोणतेही सात):-

७

- १) प्रमाणित कामाचे मुल्यांकन कंत्राट किंमतीने केले जाते.
- २) असामान्य अपव्यय नियंत्रणक्षम आहे.
- ३) जेव्हा वास्तविक परिव्यय मानक परिव्ययापेक्षा कमी असतो तेव्हा परिव्ययातील फरक अनुकूल असतो.
- ४) संयुक्त उत्पादनाचे विक्री मूल्य नगण्य आहे.
- ५) कंत्राट परिव्यय प्रक्रिया परिव्ययाचा प्रकार आहे.
- ६) किंमत निश्चितीत अंशदानाची भूमिका दूर्लक्षित केली जाते.
- ७) कार्य आधारीत परिव्ययांकन कारखाना उपरिपरिव्ययाचे फक्त विभाजन करण्यासाठी वापरले जावू शकते.
- ८) भांडार खतावणी मिळालेल्या व दिलेल्या कच्च्या मालाच्या नोंदी संबंधी आहे.
- ९) विक्री परिव्यय खाते विक्री आणि वितरण उपरिपरिव्यय वसूल केल्याचे दर्शविते.
- १०) सिमान्त परिव्यय हे परिव्ययाचे एक तंत्र आहे.

२. एका कंपनीने मोठ्या इमारतीच्या कॉम्प्लेक्सचे कंत्राट घेतले आहे. दि. १ एप्रिल २०१६ रोजी कंत्राटाची १५ सुरुवात केली. दि. ३१ मार्च २०१७ रोजी संपणाऱ्या वर्षाची खालील माहिती उपलब्ध आहे.

	₹
कंत्राटाचे मूल्य	३,५०,००,०००
प्रमाणित काम	२,००,००,०००
रोख रक्कम मिळाली	१,५०,००,०००
कंत्राटाच्या ठिकाणी माल पाठविला	७५,००,०००
नियोजन आणि अंदाजीत खर्च	१०,००,०००
प्रत्यक्ष मजुरी दिली	४०,००,०००
कंत्राटाच्या ठिकाणावरून माल परत	२,५०,०००
संयंत्र भाडे खर्च	१७,५०,०००
मजुरी संबंधी परिव्यय	५,००,०००
कंत्राटाच्या ठिकाणी असलेल्या कार्यालयाचा परिव्यय	४,७८,०००
उपकंत्राट खर्च	१,००,०००
इतर अप्रत्यक्ष खर्च उद्भवला	१,००,०००
मूख्य कार्यालयाचा विभागलेला खर्च	३,७५,०००
प्रत्यक्ष खर्च उद्भवला	९,०२,०००
अप्रमाणीत काम	१,४९,०००
वास्तूविशारद शुल्क	प्रमाणित कामाच्या ४%

कंत्राटदाराच्या मालकीचे संयंत्र की ज्याची मूळ किंमत ₹२०,००,००० असून कंत्राटीसाठी ते सातत्याने वर्षभर वापरले आहे. संयंत्राचे ५ वर्षांनंतरचे अवशिष्ट मूल्य ₹५ लाख अपेक्षित आहे. स्थिर घसारा पद्धत वापरात आहे.

दि. ३१ मार्च २०१७ रोजी प्रत्यक्ष मजुरी देय आहे आणि देय असणारी रक्कम ₹ २,७०,००० आहे आणि कंत्राटाच्या ठिकाणी असलेल्या मालाचे अंदाजे मूल्य ₹ २,००,००० होते.

तयार करा -

- १) दि. ३१ मार्च २०१७ रोजी संपणारे कंत्राट खाते
- २) नफा व तोटा खात्यात वर्ग करण्याच्या नफ्याची आकडेमोड
- ३) संबंधीत बाबी ताळेबंदात दाखवा

किंवा

१०

२. तीन कंत्राट ए, बी, आणि सी यांची सुरुवात अनुक्रमे १ एप्रिल २०१६, १ ऑक्टोबर २०१६ आणि १५ १ जानेवारी २०१७ रोजी झाली. दि. ३१ मार्च २०१७ चे त्याचे लेखे खालील स्थिती दर्शविते.

तपशील	कंत्राट ए	कंत्राट बी	कंत्राट सी
कंत्राट किंमत	₹ १६,००,०००	₹ १०,८०,०००	₹ १२,००,०००
कच्चा माल पाठवला	₹ २,८८,०००	₹ २,३२,०००	₹ ८०,०००
मजुरी दिली	₹ ४,४०,०००	₹ ४,४९,६००	₹ ५६,०००
सर्वसामान्य खर्च	₹ १६,०००	₹ ११,२००	₹ ४,०००
संयंत्र स्थापना	₹ ८०,०००	₹ ६४,०००	₹ ४८,०००
वर्ष अखेरीस शिल्लक माल	₹ १६,०००	₹ १६,०००	₹ ८,०००
वर्ष अखेरीस अदत्त मजुरी	₹ १६,०००	₹ १६,०००	₹ ७,२००
काम पूर्ण परंतु अप्रमाणित	₹ २४,०००	₹ ३२,०००	₹ ८,४००
रोख रक्कम मिळाली (प्रमाणित कामाच्या ७५%)	₹ ६,००,०००	₹ ४,८०,०००	₹ १,०८,०००

प्रत्येक कंत्राटाच्या सुरुवातीला संयंत्र बसविले आणि १०% प्रती वर्ष घसारा आकारला जाईल. दि. ३१ मार्च २०१७ रोजी संपणाऱ्या वर्षाची कंत्राट खाती तयार करा.

३. मे. अल्का केम. एंटरप्रायझेसने प्रक्रिया एक, दोन व तीनची माहे मार्च २०१७ ची खालील प्रमाणे माहिती पुरविली आहे.

१५

तपशील	प्रक्रिया	एक	दोन	तीन
मूलभूत कच्चा माल प्रक्रियेत पाठविला नग	₹	₹ ५४,०००	₹ ९,४६८	₹ १०,३५०
मूलभूत कच्च्या मालाचा परिव्यय प्रतिनग	₹	₹ ५	₹ ६	₹ ७
मजुरी	₹	₹ १,५६,०००	₹ १,०८,०००	₹ ९०,०००
कारखाना उपरिपरिव्यय	₹	₹ ९१,३२०	₹ ४४,६२२	₹ ४६,९८०
सामान्य अपव्यय(प्रक्रियेतील एकूण नगाच्या %)		६%	५%	४%
मोड मूल्य प्रति नग	₹	₹ ३	₹ ४	₹ ५
उत्पादन पुढील प्रक्रियेत वर्ग	%	७०%	६०%	-
उत्पादन प्रक्रियेच्या शेवटी विकले	%	३०%	४०%	१००%
प्रक्रिये अखेर विकलेल्या उत्पादनाची विक्री प्रति नग	किंमत	₹ २०	₹ २६	₹ ३०

प्रक्रिया खाती तयार करा.

किंवा

११

३. शाम इंडस्ट्रीज ली. एका वस्तूचे उत्पादन करते ते तीन प्रक्रियेतून जाते. प्रक्रिया एक, प्रक्रिया दोन आणि प्रक्रिया तीन. खालील आकडेवारी ३१ मार्च २०१७ रोजी संपणाऱ्या महिन्यासाठी त्याच्या पुस्तकातून घेतली आहे.

तपशील	प्रक्रिया		
	एक	दोन	तीन
मूलभूत कच्चा माल ₹ १० प्रती कि.ग्रॅ (कि.ग्रॅ)	२५,०००	-	-
महिन्यातील उत्पादन कि. ग्रॅ.	२४,०००	२३,२००	२२,२५०
प्रक्रिया मालसामग्री ₹	१,५०,०००	२,७०,०००	३,५०,०००
प्रत्यक्ष मजूरी ₹	१,२०,०००	१,८९,०००	२,१०,०००
कारखाना उपरीपरीव्यय ₹	१,१८,०००	१,८७,०८०	१,७३,१२०
सामान्य अपव्यय (प्रक्रियेतील मालाच्या %)	२%	४%	४%
मोड मूल्य प्रती १०० कि.ग्रॅ(₹)	२००	३००	५००

तयार करा:

प्रक्रिया खाती, सामान्य अपव्यय खाते, असामान्य लाभ खाते, आणि असामान्य अपव्यय खाते.

४. दि. १ एप्रिल २०१६ रोजी एका कंपनीच्या खतावणीतील शिल्लक रकमा खालील प्रमाणे आहेत. १५

तपशील	नावे ₹	जमा ₹
भांडार खाते वही नियंत्रण खाते	५०,०००	
चालू काम खाते वही नियंत्रण खाते	१२,०००	
पक्का तयार मालसाठा खातेवही नियंत्रण खाते	२५,०००	
परिव्यय नियंत्रण खाते		८७,०००
	८७,०००	८७,०००

वर्ष २०१६-१७ मधील व्यवहार

	₹
उत्पादनावर विभागलेला कारखाना उपरिपरीव्यय	११,०००
तयार पक्कामाल परिव्यय	३६,०००
कच्चा माल खरेदी	२२,०००
चालू कामावर विभागलेली प्रत्यक्ष मजूरी	८,०००
उत्पादनासाठी कच्चा माल पाठविला	१६,०००
मालविक्रीचा परिव्यय	४१,०००

तयार करा -

- १) परिव्यय खाते वही नियंत्रण खाते
- २) पक्का तयार मालसाठा नियंत्रण खाते
- ३) चालू काम खाते वही नियंत्रण खाते
- ४) भांडार खाते वही नियंत्रण खाते.
- ५) विक्री परिव्यय खाते

किंवा

४. अ) ए.ली. आणि बी.ली. संबंधी खालील माहिती उपलब्ध आहे.

८

	ए.लीमिटेड(₹)	बी. लीमिटेड(₹)
विक्री	२२,००,०००	२८,००,०००
बदलता परिव्यय	१७,६०,०००	२१,००,०००
नफा	२,४०,०००	४,००,०००

शोधा -

- १) दोन्ही कंपन्यांचे नफा आकारमान गुणोत्तर
- २) दोन्ही कंपनीचा स्थीर परिव्यय
- ३) दोन्ही कंपनीचा ना नफा ना तोटा विक्री रूपयात
- ४) ₹ ४,२०,००० नफा मिळविण्यासाठी प्रत्येक कंपनीची विक्री

ब) खालील माहितीच्या आधारे माल वापरातील फरक, माल किंमतीतील फरक, मजूर दरातील फरक आणि मजूर क्षमतेतील फरक शोधा.

७

- उत्पादन एक्स करीता - मानक ८ नगा करीता
- माल - २८ कि.ग्रॅ. ₹ १२ प्रति कि. ग्रॅ. प्रमाणे
- मजुरी - २० तास ₹ १० प्रति तास प्रमाणे
- वास्तविक उत्पादन - २१,००० नग
- वास्तविक माल - ७४,००० कि. ग्रॅ.
- वास्तविक दर - ₹ ११.८० प्रति कि.ग्रॅ
- वास्तविक कामाचे तास - ५५,००० तास.
- वास्तविक मजुरी दिली - ₹ ६,०५,०००

५. अ) सिमान्त परिव्ययंकनाचे फायदे कोणते आहेत?

८

ब) लक्ष्य परिव्ययांकनाचे घटक स्पष्ट करा.

७

किंवा

५. खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा.

१५

- अ) जीवनचक्र परिव्ययांकन
- ब) बेंचमार्कींगचे प्रकार
- क) अपूर्ण कंत्राटावरील नफा
- ड) मजुरी फरक
- इ) उप-उत्पादन